

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту наказу Міністерства фінансів України
«Про деякі питання забезпечення сплати митного боргу в режимі
спільного транзиту»

I. Визначення проблеми

З метою імплементації положень Конвенції про процедуру спільного транзиту від 20 травня 1987 року (далі – Конвенція) та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами від 20 травня 1987 року відповідно до зобов'язань України, закріплених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами (далі – Угода), та впровадження електронної транзитної системи для електронного обміну даними між митними органами України при режимі спільного транзиту прийнято Закон України «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи» (далі – Закон).

Закон встановлює основні засади організації та здійснення режиму спільного транзиту товарів митною територією України, порядок і умови переміщення таких товарів підприємствами митною територією України в режимі спільного транзиту, здійснення митних формальностей, зокрема й в частині застосування механізму гарантування сплати митного боргу, застосування спеціальних транзитних спрощень, та інші особливості здійснення операцій режиму спільного транзиту.

Відповідно до Закону підприємствам в Україні буде забезпечено можливість використання режиму спільного транзиту для переміщення товарів під митним контролем митною територією України до набрання чинності для України Конвенцією.

Відповідно до статті 19 Закону переміщення товарів через митну територію України у режимі спільного транзиту здійснюється за умови надання суб'єктом режиму митному органу фінансової гарантії забезпечення сплати митного боргу, що може виникнути щодо товарів, поміщених у режим спільного транзиту.

Таке забезпечення може надаватися підприємством шляхом надання митному органу індивідуальної гарантії або у разі отримання спеціального транзитного спрощення – загальної фінансової гарантії (загальної фінансової гарантії із зменшенням розміру забезпечення базової суми, звільнення від гарантії).

У рамках запровадження механізму гарантування в режимі спільного транзиту Законом встановлюються вимоги до застосування, прийняття та реєстрації фінансових гарантій, скасування реєстрації, відкликання та вивільнення фінансових гарантій.

Також Законом запроваджуються вимоги до визначення базової суми загальної фінансової гарантії та розрахунку суми митного боргу, що може виникнути щодо товарів, які поміщуються в режим спільного транзиту.

Форми індивідуальної гарантії у формі документа фінансового гаранта, загальної фінансової гарантії, сертифіката загальної фінансової гарантії, сертифіката звільнення від гарантії відповідно до вимог Закону мають відповідати положенням Конвенції.

Реалізацію зазначених вимог Закону можливо здійснити шляхом прийняття наказу Міністерства фінансів України «Про деякі питання забезпечення сплати митного боргу в режимі спільного транзиту» (далі – проект наказу), яким пропонується затвердити:

1) Порядок забезпечення сплати митного боргу в режимі спільного транзиту;

2) форми індивідуальної гарантії у формі документа фінансового гаранта, загальної фінансової гарантії, сертифіката загальної фінансової гарантії, сертифіката звільнення від гарантії.

Проект наказу передбачає застосування механізму гарантування сплати митного боргу як за основною процедурою декларування, так і за резервною процедурою (у разі виходу з ладу електронної транзитної системи).

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		+
Держава	+	
Суб'єкти господарювання	+	

Врегулювання зазначеного питання не може бути здійснено за допомогою:

ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;

чинних регуляторних актів, оскільки їх редакція не дає змоги реалізувати вимоги Закону.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання є:

виконання вимог Закону;

запровадження механізму гарантування при застосуванні режиму спільного транзиту;

запровадження єдиного підходу до розрахунку суми митного боргу при поміщенні товарів у режим спільного транзиту;

затвердження форм індивідуальної гарантії у формі документа фінансового гаранта, загальної фінансової гарантії, сертифіката загальної фінансової гарантії, сертифіката звільнення від гарантії з урахуванням положень Конвенції;

забезпечення надходження сум грошових коштів (сум митного боргу) до Державного бюджету України у разі невиконання умов поміщення товарів у режим спільного транзиту, порушення вимог до переміщення товарів у режимі спільного транзиту або вилучення товарів, що перебувають під митним контролем в режимі спільного транзиту.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Альтернативні способи досягнення цілей державного регулювання:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Прийняти проект наказу
Альтернатива 2	Відсутність регулювання, тобто неприйняття проекту наказу

Слід відзначити, що альтернативного способу досягти визначених у розділі II цього аналізу регуляторного впливу цілей державного регулювання, ніж прийняття проекту наказу не існує.

2. Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	<p>1) забезпечення практичного застосування положень Закону щодо запровадження механізму гарантування у режимі спільного транзиту;</p> <p>2) чітке визначення порядку дій митних органів при здійсненні реєстрації фінансових гарантій, скасування реєстрації, відкликання та вивільнення фінансових гарантій;</p> <p>3) запровадження єдиного підходу до розрахунку суми митного боргу при поміщенні товарів у режим спільного транзиту;</p>	<p>Відсутні.</p> <p>Виконання регуляторного акта забезпечується в межах кошторисних витрат на утримання митних органів, передбачених у бюджеті.</p>

	<p>4) іміджеві вигоди, оскільки прийняття нового регуляторного акта надасть можливість виконати зобов'язання, взяті Україною в рамках Угоди.</p> <p>Кінцевою метою приєднання України до Конвенції є створення наскрізного контролю за транзитними переміщеннями між країнами-учасницями Конвенції, що є вагомим заходом міжнародного митного інформаційного обміну.</p>	
Альтернатива 2	Відсутні	<p>1) неможливість практичного застосування положень Закону щодо запровадження механізму гарантування у режимі спільного транзиту;</p> <p>2) неможливість виконання зобов'язань, взятих Україною в рамках Угоди.</p>

3. Прямого впливу на сферу інтересів громадян немає.

4. Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Станом на 1 лютого 2021 року кількість осіб, які перебувають на обліку в митних органах як особи, які здійснюють операції з товарами, – 148 072, з них активно працюючих з початку 2021 року – 20 177.

Питому вагу суб'єктів великого, середнього та малого підприємництва зазначити неможливо, оскільки проблема однаково впливає на всіх суб'єктів господарювання незалежно від рівня доходу.

Згідно з інформацією, наявною в інформаційних базах Держмитслужби за період із січня по жовтень 2020 року кількість наданих митним органам фінансових гарантій відповідно до вимог Кодексу у розрізі коду заходу гарантування становить:

індивідуальна фінансова гарантія – 61 378 шт. на суму 50 214 189,3 тис. грн;

багаторазова фінансова гарантія – 10 шт. на суму 3 436,06 тис. грн.

генеральна фінансова гарантія – 1 шт. на суму 446,19 тис. гривень.

На сьогодні практика застосування відповідно до Закону видів фінансової гарантії (індивідуальної та загальної фінансової гарантії) для забезпечення сплати митного боргу, що може виникнути щодо товарів, поміщених у режим спільного транзиту, в Україні відсутня.

Запровадження механізму гарантування у режимі спільного транзиту має такі переваги:

застосування загальної фінансової гарантії забезпечить можливість підприємству, яке отримає дозвіл на застосування спеціального транзитного спрощення «загальна фінансова гарантія» або «загальна фінансова гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 50 відсотків», або «загальна фінансова гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70 відсотків», або «звільнення від гарантії», суттєво скоротити часові витрати на отримання послуг від фінансових гарантів, спростити управління ланцюгом поставок, а також дозволить створити ефективну систему регулювання і контролю матеріальних та інформаційних потоків;

у разі прийняття регуляторного акта підприємства отримують дієвий інструмент для здійснення розрахунку сум митного боргу, що може виникнути щодо товарів, поміщених у режим спільного транзиту;

надання кодів доступу до індивідуальної фінансової гарантії у вигляді документа, загальної фінансової гарантії або загальної фінансової гарантії із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 50 відсотків, або загальної фінансової гарантії із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70 відсотків, або звільнення від гарантії унеможливило використання даних гарантії, або звільнення від гарантії сторонніми особами;

застосування форм фінансових гарантій, що відповідають положенням Конвенції, дозволить українським гарантам надалі надавати такі фінансові гарантії підприємствам для їх застосування на митній території європейського співтовариства та інших країн-учасниць Конвенції.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	1) Забезпечення можливості застосування підприємствами механізму гарантування у режимі спільного транзиту; 2) скорочення часових витрат на отримання послуг від гарантів, спрощення управління ланцюгом поставок, створення ефективної системи регулювання і контролю матеріальних та інформаційних потоків.	Відсутні додаткові витрати підприємств, пов'язані із запровадженням механізму гарантування.
Альтернатива 2	Відсутні.	1) відсутність можливості у підприємств скорочення часових витрат на отримання послуг від фінансових гарантів; 2) відсутність можливості спрощення ланцюга поставок; 3) відсутність можливості створення ефективної системи регулювання і контролю матеріальних та інформаційних

		потоків; 4) відсутність можливості забезпечення захисту від використання даних гарантії сторонніми особами.
--	--	--

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	4	Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті повною мірою.
Альтернатива 2	1	Не дає змоги досягнути поставлених цілей державного регулювання.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	<p>1) забезпечення практичного застосування положень Закону щодо запровадження механізму гарантування у режимі спільного транзиту;</p> <p>2) чітке визначення порядку дій посадових осіб митних органів при реєстрації фінансових гарантій, скасування реєстрації, відкликання та вивільнення фінансових гарантій;</p> <p>3) запровадження єдиного підходу до розрахунку суми митного боргу, що може виникнути щодо товарів, поміщених у режим спільного транзиту;</p>	Відсутні.	Найкраща із запропонованих альтернатив, оскільки забезпечує можливість досягнути поставлених цілей державного регулювання та є вигідною як для підприємств, так і для держави в цілому.

	<p>4) виконання зобов'язань, взятих Україною в рамках Угоди;</p> <p>5) скорочення часових витрат підприємств на отримання послуг від фінансових гарантів, спрощення управління ланцюгом поставок, створення ефективної системи регулювання і контролю матеріальних та інформаційних потоків.</p> <p>Запропонований спосіб вирішення зазначеної проблеми є необхідним.</p>		
Альтернатива 2	Відсутні.	<p>1) не узгоджується з положеннями чинного законодавства та може призвести до неможливості практичного застосування положень Закону в частині застосування спеціальних транзитних спрощень;</p> <p>2) невиконання зобов'язань України в рамках Угоди.</p>	Є найгіршою, оскільки на відміну від альтернативи 1 не забезпечує можливості досягнення поставлених цілей державного регулювання.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта

Основним механізмом для розв'язання визначеної проблеми є прийняття проекту регуляторного акта та фактична реалізація його положень.

Проектом наказу, розробленим відповідно до вимог частин п'ятої, шостої статті 21 та частини сьомої статті 27 Закону, пропонується затвердити:

1) Порядок забезпечення сплати митного боргу в режимі спільного транзиту;

2) форми індивідуальної гарантії у формі документа фінансового гаранта, загальної фінансової гарантії, сертифіката загальної фінансової гарантії, сертифіката звільнення від гарантії.

2. Організаційні заходи впровадження регуляторного акта в дію

Для впровадження цього регуляторного акта в дію необхідно забезпечити:

інформування зацікавлених осіб про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення в засобах масової інформації та на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України;

доопрацювання відповідних інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем Держмитслужби.

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає.

Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Для впровадження та виконання вимог регуляторного акта органи виконавчої влади, підприємства не нестимуть додаткових витрат.

Тест малого підприємництва (М-тест) не проводився, оскільки суб'єкти малого підприємництва додаткових витрат на виконання регулювання не зазнають та будуть в однакових умовах з іншими суб'єктами підприємництва.

Виконання вимог регуляторного акта забезпечується у межах кошторисних витрат на утримання митних органів.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Термін дії є обмеженим, оскільки Закон відповідно до пункту 1 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» діє до набрання Конвенцією чинності для України.

Регуляторний акт набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

1. Розмір надходжень до держбюджету, пов'язаних із дією регуляторного акта, залежить від кількості гарантійних випадків при переміщенні товарів у режимі спільного транзиту, за якими будуть сплачені суми митного боргу.

2. Дія акта поширюється на підприємства, які провадять зовнішньоекономічну діяльність та переміщують товари у режимі спільного транзиту, та фінансових гарантів (банки, страхові компанії, незалежні фінансові посередники).

3. У зв'язку із прийняттям регуляторного акта суб'єкти господарювання не витратять додаткових коштів та часу на реалізацію його положень.

4. Рівень поінформованості підприємств високий. Проект регуляторного акта розміщено на офіційному вебсайті Мінфіну (<https://www.mof.gov.ua/>) та після прийняття буде опубліковано в офіційних джерелах.

5. Як показники результативності розглядатимуться:

кількість фінансових гарантій, наданих для забезпечення сплати митного боргу, що може виникнути щодо товарів, поміщених у режим спільного транзиту;

кількість гарантійних випадків;

кількість гарантійних випадків, за якими суми митного боргу сплачено до держбюджету.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюється шляхом обробки та аналізу інформації, отриманої від митниць Держмитслужби.

Базове відстеження результативності акта буде здійснюватися через рік після набрання чинності цим актом шляхом аналізу статистичних даних.

Повторне відстеження результативності акта буде здійснюватися через два роки з дня набрання ним чинності.

Виконавець із заходів відстеження – Державна митна служба України.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення неврегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО